

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Костадинов Бърдаров, зам. декан на Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. в научна организация)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.....
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.....
докторска програма Етнология.....

Автор: Красимир Романов Асенов.....

Тема: „Възникване, пространствено и културно развитие на Арман махала – гр. Пловдив“

Научен ръководител: проф. днк Мария Антонова Шнитер, ПУ „Паисий Хилендарски“, Катедра „Етнология“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Процедурата по защитата включва всички необходими документи и материали. Научното жури, чийто член съм и аз е определено съгласно заповед на Ректора № Р33-5182 от 31.10.2017г.

Представеният от Красимир Асенов комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’)
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на темата е много добре обоснована и защитена в увода на дисертацията. Тя е разгледана през призмата на интеграционната политика в България по отношение на ромите, и най-вече към нейните неуспешни проявления до сега. В отделен контекст на актуалността е изяснено защо автора е приел, като обект на своето изследване пловдивската циганска Арман махала. Актуалността на темата е определена и чрез спешната нужда на държавата от солидни и задълбочени изследвания на ромската малцинствена група в страната, с цел разработване на работещи политики за нея.

3. Познаване на проблема

Авторът напълно е запознат със същността на проблема, който разглежда. Това ясно личи още в уводната част на дисертационния труд, и още повече е защитено в първата теоретична глава. В уводната част същността на проблема ясно е отделен и изяснен при целта и задачите, а също и при методологията на изследването. Това, че авторът е много добре запознат с проблема се откроява и при разглеждането на информационните извори в увода. Виждаме, че неговия труд се базира на солидна информационна обезпеченост не само от литературни източници, но и от лични наблюдения и изследвания, а и от подробни устройствени планове, кадастрални планове, общи устройствени планове и т.н. В теоретичната първа глава имаме исторически преглед на появата и присъствието на циганите на Балканите и в България, и особено ценна от тази гледна тичка трета подглава, посветена на състояние на изследванията по проблема.

4. Методика на изследването

Методиката на изследването напълно отговаря на поставените цели и задачи в уводната част на дисертационния труд. Самата методология подробно е изяснена в уводната част, както и в четвърта подточка на първа глава, където е представен понятийно-терминологичния апарат на изследването. Самата методология е разделна в три етапа на изследването: **предварителен**, свързан с прегледа на научната литература, подбора на методите за изследване на пространствената сегрегация и създаването на различни слоеве в ГИС, **междинен етап**, посветен на детайлни теренни проучвания, създаване на геопропространствена база данни, анализ на демографските процеси, проучване на вътрешните и външни фактори на пространствената сегрегация, изследване на промените настъпили в пространствения обхват на Арман махала и **заключителен етап**, в който имаме обобщение и анализ на получените резултати. Условно методите са разделени на методи за събиране и методи за анализ на информацията, и много добре са разгърнати и защитени в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран в три глави, плюс увод и заключение, като всяка една глава съдържа различен брой подзаглавия, в зависимост от съдържанието и целта си. В увода, както вече изяснихме подробно са представени актуалността на темата, целите, задачите и методологията на изследването. Първа глава е посветена на теоретичните основи на изследването и на използвания понятийно-терминологичен апарат. Много важна от съдържателна гледна точка тук е първа подглава, в която се изяснява същността на пространствената сегрегация, което е много важен проблем при всички изследвания свързани с малцинствени етнически и религиозни групи. Втора глава е същността на дисертационния труд и в нея са разгледани възникването и пространственото развитие на Арман махала. Подробно са изяснени факторите, влияещи върху развитието на махалата, от природно-географските до културните и политически институционалните. Много ценна за целта на цялостното изследване е трета подглава, в която е направено пространствено (географско) и етно-демографско картографиране на махалата. В трета глава е представено културното развитие на Арман махала. Представена и анализирана е пълна картина от етно-културни и професионални характеристики и специфични за етническата общност ритуали и обичаи. Заключение е ясно, стегнато и очертава правилно основните изводи, до които е достигнал автора при разработването на дисертационния труд.

Авторът е отделил седем приноса в своята разработка. Те не са разделени на научно и научно-приложни, а са дадени компактно. Като най-съществени и с най-голям приложен аспект ние оценяваме втори, трети, четвърти и пети принос, при които имаме въвеждането на нов научен термин – гетоизирани градски структури (ГГС), използване за първи път на конкретен метод – аерокосмически, за изследване на ГГС, конструиране на теоретико-методологична интердисциплинарна рамка за анализ на „ромска“ градска гетоизирана структура и направеното за първи път цялостно пространствено и етнодемографско картиране на „ромска“ махала.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Авторът е представил общо четири самостоятелни и в съавторство публикации по темата на дисертационния труд. Три са самостоятелни и една в съавторство. Едната е на латиница. Публикациите напълно отговарят на тематиката на дисертационния труд и отразяват вижданията на автора, тясно са обвързани с целта и задачите, а също така и с изводите в дисертацията. Публикувани са в авторитетни научни издания.

От целият дисертационен труд ясно личи, че това е изцяло авторско научно изследване, в което освен богатият литературен и информационен материал, който той е изследвал има и много сериозни теренни прочувания, които допълват картината на изследването и му придават сериозен практико-приложен аспект. Това важи в пълна степен и за формулираните приноси и получените резултати.

Критичните бележки към дисертационния труд са малко и се отнасят до някои технически пропуски, ненапълно научни издържани заглавия на подглави и липсата на по-голяма задълбоченост при изводите за разрешаване на проблемите с пространствената сегрегация на ромите, като цяло в България.

7. Автореферат

Авторефератът достоверно отразява съдържанието на дисертационния труд. Обемът му е от 32 страници. В него са представени общата характеристика, структурата, основното съдържание, изводите от дисертационния труд. Справката за приносите отразява обективно достиженията на докторанта. Представените публикации съответстват на тематиката и изследователските тези в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд засяга една изключително болезнена и важна за бъдещето на България тема, пространствената сегрегация на ромите и възможностите за тяхната интеграция. От тази гледна точка приносите и изводите в дисертацията могат да послужат за изработването на програми и мерки, с които да бъде разрешен този тежък за нашето общество проблем. Малко са научните трудове, които в такава дълбочина и цялост, в историческа ретроспекция и пространствен аспект да се разглежда развитието на ромската общност у нас, което придава изключително значение на дисертацията и възможност тя да бъде използвана на общинско, областно и национално ниво при разработването на политики по отношение на ромската общност у нас.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение искаме да подчертем, че представеният дисертационен труд е на високо научно ниво и притежава сериозни качества, приноси и научно значение в една много чувствителна и важна за България област, каквато е състоянието, пространствената сегрегация и възможности за интеграция на ромската общност. Всичко това ни дава основание да гласуваме за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по професионалното направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата на докторант Красимир Романов Асенов.

Доц. д-р Георги Бърдаров